

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Blæsenborg

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

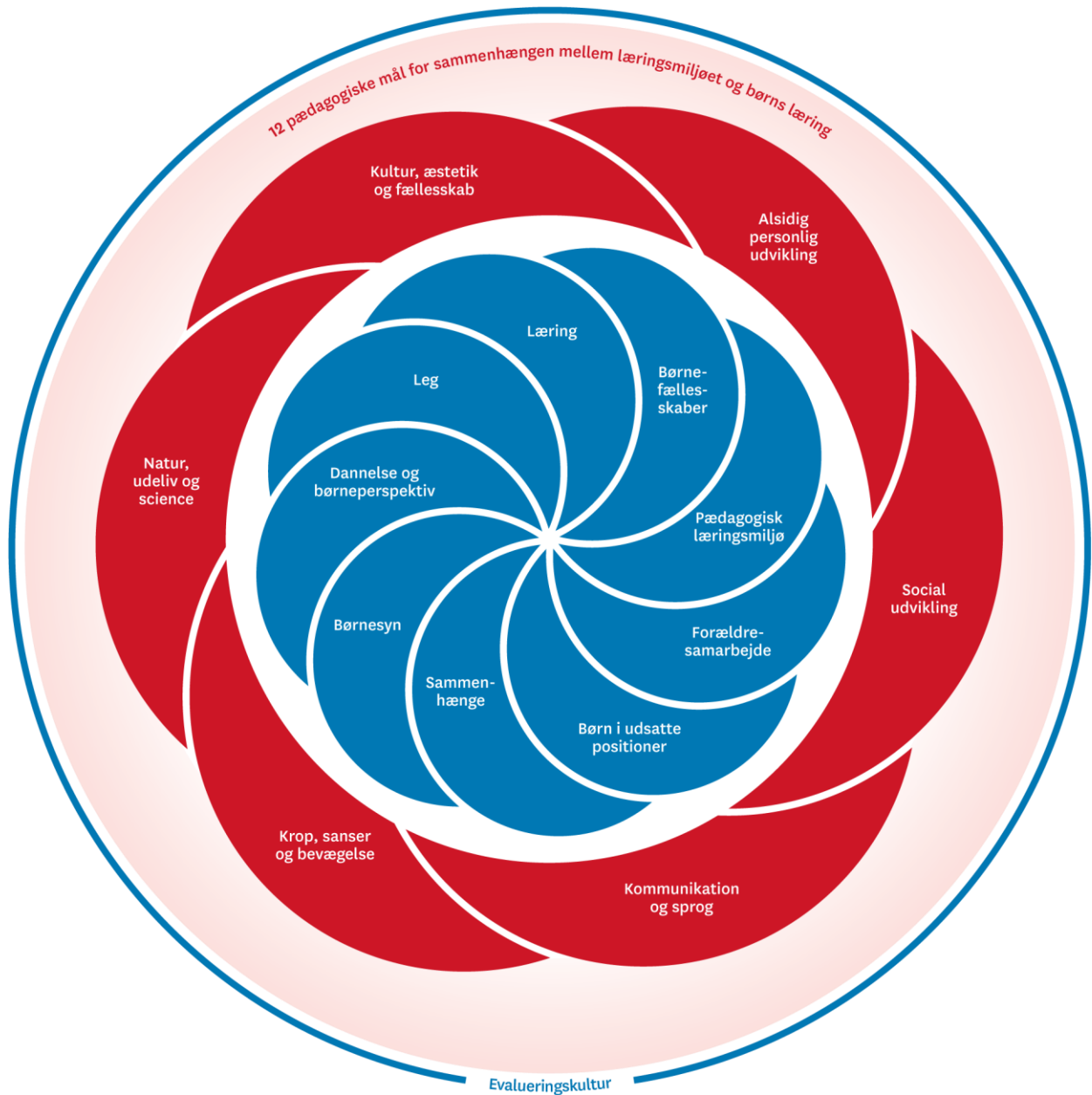

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse.....	2
Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	5
Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber.....	7
Pædagogisk læringsmiljø.....	9
Samarbejde med forældre om børns læring.....	11
Børn i udsatte positioner	12
Sammenhæng til børnehaveklassen.....	13
Inddragelse af lokalsamfundet	14
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø.....	15
De seks læreplanstemaer.....	17
Alsidig personlig udvikling	17
Social udvikling	20
Kommunikation og sprog.....	23
Krop, sanser og bevægelse.....	25
Natur, udeliv og science.....	28
Kultur, æstetik og fællesskab.....	31

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Børnehuset Blæsenborg er en del af Ryomgaard Realskole og deler værdigrundlag med skolen. Dens formål er at fremme det enkelte barns trivsel, udvikling og læring gennem et omsorgsfuldt og anerkendende pædagogisk miljø. Ved leg, oplevelser og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter er det hensigten, at børnene skal udvikle kompetencer og tilegne sig kundskaber, der udvikler deres evne til at indgå i forpligtende fællesskaber med respekt og åbenhed for hinanden.

Børnene skal opleve en sammenhængende overgang fra børnehave til skole, udvikle grundlæggende færdigheder, stimuleres i lysten til at lære, samt få kendskabet til skolen normer og værdier. Børnehuset har til huse i den gamle forstanderbolig på toppen af Ryomgaard. I lokalerne er der plads til både at være kreativ, lave kropslige udfoldelser eller bare i leg større eller mindre grupper. Ligeledes er der også rum for de børn, der gerne vil lege med Lego, læse, lege og spille.

Hver formiddag er der samling i de aldersopdelte grupper. Ved samling tilbydes alle børn rugbrød og frugt. Dagens program gennemgås med piktogrammer. Derefter starter dagens aktiviteter. Her vil vi ofte være delt op i grupperne, hvor der vil være pædagogiske aktiviteter. I nogle perioder kører vi temaer/projekter.

Om eftermiddagen vægter vi den frie leg og de læringsmiljøer, som omgiver børnene.

Pædagogisk grundlag

Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag. Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.

- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

Børnesyn, dannelse og børneperspektiv, leg, læring og børnefællesskaber

---

Børnehuset Blæsenborg ønsker at fremme det enkelte barns trivsel, udvikling og læring, gennem et omsorgsfuldt og anerkendende pædagogisk miljø. Ved leg, oplevelser og pædagogisk tilrettelagte aktiviteter er det hensigten, at børnene skal udvikle kompetencer og tilegne sig kundskaber, der udvikler deres evne til at indgå i forpligtende fællesskaber med respekt og åbenhed for hinanden.

Børnehuset Blæsenborg vil gennem aldersrettede aktiviteter give børnene forståelse for den verden de er en del af, og på den baggrund fremme deres aktive og fremtidige deltagelse i, og medansvar for, et samfund der bygger på frihed, ligeværd og demokrati.

Fundamentet for Børnehuset Blæsenborg bygger på tryghed og omsorg, for herigennem at skabe børnemiljøer, der inviterer til deltagelse, nysgerrighed, udvikling og læring. Vi har fokus på udvikling af sociale færdigheder og almen dannelse, så børnene forberedes til et skoleliv på Ryomgaard Realskole. Det trygge fællesskab Børnehuset Blæsenborg repræsenterer, fremmer børnenes personlige, sociale og sproglige udvikling.

Børn skal anses som kompetente. Med udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger, behov og ressourcer skal barnet opleve sig selv som en værdifuld deltager i fællesskabet og dets selvværd styrkes. Vi ønsker gennem pædagogisk praksis og positive relationer til børnene at fremme deres selvstændighed, robusthed og positive tilknytning til kammerater og de voksne.

Vi har øje for det enkelte barn og dets erfaring og begrebsverden. Udviklingen sker ved, at vi ser det enkelte barn som et unikt individ med respekt for den personlighed barnet har. Barnet skal ses, høres, forstås og accepteres, så det får en tro på, at det kan noget og evner at tilegne sig nyt.

Vi tilstræber at skabe rum, hvor børn føler sig som en del af et fællesskab. Vi sætter derfor nogle pædagogiske rammer, som styrker børnefællesskaberne igennem både den frie leg, men også gennem de pædagogiske aktiviteter.

Legen er barnets univers. Det er her, de skaber deres egne historier, fantasier, fordyber sig, danner venskaber og udvikler sociale kompetencer. De lærer gennem legen i samspil med andre at bruge sproget, planlægge, gå på kompromis og komme med løsningsforslag. Der skal være tilpas med udfordringer, som skal stå i forhold til barnets egne færdigheder, så barnet kan få en oplevelse af et flow i sine aktiviteter, både af noget nyt og noget genkendeligt.

Det er vigtigt, at der i barnets hverdag er positive og engagerede voksne, som skaber gode muligheder for, at barnet lærer gennem sansning, eksperimenter og udfordrende aktiviteter, såsom fordybelse i musik, kreative aktiviteter, rim og remser, dialogisk læsning, fysisk aktivitet, leg, ture m.m.

Et godt børnesyn handler for os om at have øje for barnets miljø og barnets trivsel, da barnet er i børnehaven mange timer hver dag.

Vi vægter, at børnehaven skal være et rart sted at være med muligheder for at udvikle sig på alle kompetenceområder. Børnesynet skal vurderes i et børneperspektiv, og i det omfang det er muligt, skal børnenes oplevelser af miljøet inddrages i hverdagen. Dette betyder blandt andet, at de voksne skal forsøge at sætte sig ind i børnenes sted, være lyttende og observerende, men også indhente viden direkte fra børnene. Dette vil foregå gennem dialogen med det enkelte barn og børnegrupper, hvor vi tilgodeser barnets sansning, tanker og forskellige udtryksformer. Via forældreintra, Facebook og Instagram, informerer og visualiserer vi børnenes udsagn og oplevelser.

Pædagogisk læringsmiljø

Vi tilbyder dagligt børnene at deltage i mange forskellige pædagogiske aktiviteter. Gennem disse aktiviteter og den frie leg børnene har med hinanden, ønsker vi at styrke børnenes kompetencer. Vi udfordrer og øver børnene gennem vores tematiske arbejde ved at lytte, tale, bevæge sig, synge, spille musik og få en kulturel og historisk bevidsthed.

Ud over de pædagogiske aktiviteter vi dagligt tilbyder børnene at deltage i, tilstræber vi os også at skabe læringsrum i løbet af børnenes hverdag. Læringsrummene er en væsentlig faktor, og skaber rum for både børnenes udvikling, læring, trivsel, dannelse og børnefællesskaber.

Vi har læringsrum, som bevidst er indrettet efter en pædagogisk tilsigtet læring. Bl.a. har vi et legerum, som lægger op til rollelege og sociale lege. Et legerum der lægger op til konstruktionsleg, gulvleg med biler, dyr og Lego.

Vores fællesaktivitetsrum, som lægger op til lege med fordybelse, koncentration og samspil. Motorikrum og legepladsen hvor der er plads til kropslig udfoldelse og bevægelse. Værkstedet med plads til kreativ udfoldelse. I Børnehusets sprogprogram "Taleboblen", er der plads til sproglig fordybelse i inspirerende, hyggelige og rolige rammer.

Ud over de læringsrum med tilsigtede læringsmål, har vi også læringsrum igennem de pædagogiske rutiner i hverdagen.

I vores pædagogiske rutiner i hverdagen inddrager vi bl.a. børnene i dagligdagens gøremål. Vi giver dem tid, rum og guidning til at mestre ting på egen hånd. Vi har en fast og tydelig struktur i vores rutiner, og vi har alle øje for fælles mål. Løbende på vores p-møder evaluerer vi vores mange forskellige læringsmiljøer.

I vores rutinesituationer omkring garderoben, toiletbesøget og spisningen, ser vi følgende læring:

Garderoben; Her lærer børnene bl.a. om årstiderne, og hvilken påklædning, der er passende til vejret. De bliver selvhjulpne, selvstændige, får styrket deres selvværd og får udviklet deres selvtillid. De lærer at hente hjælp fra de voksne ved behov, hjælpe hinanden, de lærer at vente på tur og at vise hensyn over for hinanden. De lærer at rydde op efter sig selv og holde orden i deres garderobeskab. I garderoben vægter vi, at der er en god voksen/barn kontakt og dialog. Desuden lærer de at modtage og udføre kollektive beske-der, og gennem voksenguidning, blive de dagligt udfordret og lærer at mestre noget på egen hånd, når de tager tøj af og på selv. Garderoben er et trygt og genkendeligt miljø.

Toiletbesøg; Her bliver børnene bevidste om hygiejne. De bliver selvhjulpne, selvstæn-dige, får styrket deres selvværd og får udviklet deres selvtillid. De lærer at hente hjælp fra de voksne ved behov, de lærer at vente på tur og at vise hensyn over for hinanden. Gen-nem god voksen/barn kontakt og voksenguidning, blive de dagligt udfordret og lærer at mestre noget på egen hånd, når de tager tøj af og på selv og lærer at tørre sig selv efter toiletbesøg.

Spisesituation; Her udvikler børnene mange sociale færdigheder. De oplever et tæt bør-nefælleskab og hygge ved bordet. De får trænet deres selvhjulpnehed og motorik. Desu-den får børnene rammerne for, at lære at koncentrere sig om at sidde og spise deres mad ved bordet i længere tid. Dertil kommer bordskik, madmodighed, dannelse og lærin-gen om kost og hygiejne.

Samarbejde med forældre om børns læring

Vi vægter et tæt, åbent og ærligt forældresamarbejde med gensidig respekt og god omgangstone der altid tager afsæt i barnets trivsel og udvikling. Vi prioriterer tid til små overleveringer og til at genfortælle små sjove episoder fra barnets hverdag.

Alle inviteres til en opstartssamtale og efterfølgende tremåneders samtale. Derefter vil der årligt være en forældresamtale hvor vi anvender AlleMed som udgangspunkt for samtalen. Ved behov, vil der blive afholdt flere. Vi inddrager forældre ved handleplaner og ved særlige indsatser omkring trivsel, sprog eller skoleudsættelse.

Der bliver udsendt via Intra informationer om nye børn, feriepasning og andre begivenheder. Ligesom der fire gange årligt udsendes "Nyt fra Skolen" hvor børnehuset har et afsnit. Intra bliver også brugt i hverdagen til at informere forældrene om hvad de enkelte grupper har lavet. Derudover har vi en infotavle ved indgangen, hvor vi kan skrive informationer eller hænge billeder.

Børnehaven inviterer forældrene til forældrekafe og julehygge. Der afholdes bedsteforældredag en gang årligt.

Vi afholder forældremøde en gang årligt pr. gruppe og for Skolegruppen afholdes der yderligere et møde i marts/april måned, med henblik på skolestart.

Børn i udsatte positioner

Vores indgangsvinkel til børn i udsatte positioner er, at de dels deltager aktivt i grupper med andre børn i f.eks. samling, men også at de arbejder i mindre grupper. Det er her vigtigt, at vi skaber nogle ydre forudsætninger, som sætter børnene i stand til at udvikle sig. Vi har især fokus på relationen mellem barn/voksen og barn/barn.

Vi skaber strukturerede og forudsigelige rammer, anerkender barnet og understøtter dets succeser, for at give tryghed og skabe tillid. Som udgangspunkt skal vi arbejde med en differentieret pædagogisk indsats.

Det er vigtigt, at vi har et tæt samarbejde med forældre og andre instanser som PPR. Vi arbejder ud fra individuelle handleplaner der udarbejdes i samarbejde med forældrene og med viden fra PPR.

Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns udviklingstrin og anvender "Alle med" som arbejdsredskab.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Det forventes, at børnene efter børnehaven begynder deres skolegang i Ryomgård Realskolens 0. klasse og derfor er vores fokus, at lave en blød overgang til skolestart.

Vores fokus er at arbejde med børnegruppen, så de socialt, både som gruppe og som individer, er parate til mødet med skolen. Vi skaber tryghed og nærvær ved at være faste voksne omkring børnene, samt via en fast struktur med forudsigelighed og gentagelser. Ved den daglige samling, arbejdes der blandt andet med skoleforberedende opgaver og fælleslege.

Det sidste halve år op mod skolestart, øges samarbejdet mellem børnehave og skole.

Det gør vi ved:

- Gruppen opholder sig i SFO-lokalet om formiddagen.
- Gruppen spiser i skolens kantine en dag om ugen.
- Gruppen er med til morgensang et par gange om ugen.
- Skolens faciliteter benyttes såsom gymnastiksal og legeplads.
- Der er fælles aktiviteter sammen med 0. klasse i 0.klasse.
- De voksne fra 0. klasse og SFO er en del af hverdagen.
- Fra april er gruppen en del af SFO om eftermiddagen.

Inddragelse af lokalsamfundet

Børnehaven har sin egen ni personers bus, som vi benytter til ture ud i lokalsamfundet.

Vi tager på ture til Det Grønne museum, legepladser, landbrug, biblioteket, skoven, stranden og naturen/kulturen omkring os.

Ud over turene samarbejder vi fast med Ree Park hvor vi årligt er på besøg. Vi samarbejder med Klaus der er musiklærer. En gang om ugen er vi i skolens fællessal til musik og bevægelse. Derudover benytter vi skolens arealer og lokaler, musik, kantine, bibliotek og gymnastiksal.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Vi har et stort udendørsareal med legeområder, hvor børnene kan bruge deres krop og udfordre sig selv. I vores indendørs fysiske rammer vægter vi et inspirerende miljø, som bærer præg af børnenes dagligdag. Vi mener, at det er vigtigt, at barnet sætter sit eget spor, og vi hænger derfor barnets egne kreationer op i børnehøjde. Vores fysiske rammer gør, at vi har mulighed for, at tilpasse rummene til en større eller mindre børnegruppe afhængig af behovet.

Det æstetiske børnemiljø handler om, hvordan omgivelserne påvirker børnene i dagligdagen. Det har stor betydning, at børnene oplever børnehaven som et rart sted at være, og at børnene inspireres og får lyst til at udfolde sig. Det er vores overbevisning, at et motiverende æstetisk miljø giver børnene positive og udfordrende sanseoplevelser.

Det fysiske børnemiljø

Vi er bevidste om, at det fysiske børnemiljø skal være i orden med hensyn til sundhed, ergonomi, pladsforhold, faciliteter, materialevalg, inventar, indretning, indeklima, hygiejne og udearealer.

Det psykiske børnemiljø

Vi er bevidste om, at børnene skal have et godt psykisk børnemiljø. Det er vigtigt, at børnene trives med hinanden og med de voksne. Det handler blandt andet om, hvordan dynamikken og de sociale kompetencer i børnegruppen fungerer. For os indeholder et godt psykisk børnemiljø følgende; fællesskab, venskaber, tryghed, tillid, omsorg, medbestemmelse, rummelighed, gå på mod, udfordringer og respekt for forskelligheder.

Vi anser det at lege som en vigtig del af det psykiske børnemiljø. Vi mener, at dette har en værdi i sig selv set fra barnets synspunkt.

Et godt børnemiljø handler om at skabe de bedste rammer for børnene, så børnehaven er et rart sted at være med muligheder for at udvikle sig på alle kompetenceområder. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og i det omfang det er muligt, skal børnenes oplevelser af miljøet inddrages i hverdagen. Dette betyder blandt andet, at vi som voksne forsøger at sætte os ind i barnets sted. Vi er lyttende og observerende og indhente viden direkte fra børnene. Vi spørger børnene hvor de bedst kan lide at lege i børnehaven, for på den måde at blive afklaret på, hvordan vi bedst udnytter det rum vi har til rådighed til fordel for børnenes ønsker og behov.

De seks læreplanstemaer

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Børnehuset Blæsenborg skaber vi læringsmiljøer der gør det muligt for hvert enkelt barn at blive set som det hele menneske det er i et trygt, nærværende og omsorgsfuldt miljø. Børnene skal have en oplevelse af at blive hørt, anerkendt og respekteret og derigennem få oplevelsen af medbestemmelse og at være betydningsfulde og medskabende børn i Børnehuset Blæsenborg. Vi skaber læringsmiljøer drevet af barnets engagement. Det skaber de bedste forudsætninger for et læringsmiljø med aktiv deltagelse, fordybelse, selvværd, selvtillid og selvværd.

Læringsmål:

- At børnene føler sig set og hørt og derigennem har følelsen af at være betydningsfulde.
- At børnene og personalet for opbygget en ligeværdig relation præget af forståelse og indlevelse.
- At børnene tror på at de kan.
- At børnene udvider deres erfaringsverden ved at udfordre sig selv og tør prøve nye ting.
- At børnene får succesoplevelser.
- At børnene øver sig i at udtrykke egne behov og grænser samt lytte til andres.
- At børnene øver sig i deres fordybelsesevne og derigennem arbejder med deres koncentrations- og abstraktionsevne.
- At børnene får positive erfaringer med at indgå i forpligtende fællesskaber.
- At børnene oplever medbestemmelse
- At børnene øver sig i at håndtere modgang og udfordringer samt udvise vedholdenhed.

Tegn på læring:

- At børnene er glade for at komme i Børnehaven.
- At børnene forsøger sig med ting de ikke har prøvet før.
- At børnene deltager aktivt i de pædagogiske aktiviteter vi præsenterer dem for.
- At børnene øver sig i at stille sig op foran andre børn og fortælle noget.
- At børnene øver sig i at sætte ord på, vise stolthed og glæde over hvem de er.
- At børnene skaber rum for hinandens forskelligheder.

Tiltag:

- Vi møder barnet med ros og anerkendelse og behandler hinanden forskelligt, fordi vi er forskellige.
- Vi styrker barnets selvværd og selvtillid ved at graduere opgaven så det rammer det enkelte barns nærmeste udviklingszone.
- Vi præsenterer børnene for aktiviteter hvor der skabes mulighed for at rykke grænser og udfordre sig selv.
- Vi inddrager barnet i forskellige beslutningsprocesser.
- Vi støtter op om barnets spontane og frie leg ved at skabe tid og rum til fri leg.
- Vi holder samling hver dag hvor vi snakker om hvem der er her og hvem der ikke er her.
- Vi ser hinanden og lytter på hinanden.
- Vi stiller krav og har forventninger til barnet.
- Vi guider og støtter barnet i at sætte egne grænser.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Børnehuset Blæsenborg ønsker vi at skabe et miljø præget af sociale fællesskaber, hvor børnene får oplevelsen af at høre til og bidrage værdifuldt i en gruppe. Børnene bliver dagen igennem præsenteret for mange grupperinger, nogle voksenstyrede og andre selvvalgte. I alle former for grupper ønsker vi at skabe et læringsmiljø med fokus på deltagelse, medindflydelse og udvikling af sociale handlemuligheder. Ved at indgå i sociale relationer, skabes der en øvebane for empati. Vi ønsker at børnene arbejder med at kunne mærke egne følelser, sætte sig ind i andres følelser og kunne handle derefter.

Barnets sociale læring fremmes i legen. Derfor har vi et stort fokus på legen og dens kvaliteter i Børnehuset Blæsenborg. Legen skaber en øvebane for forhandling, indgå kompromisser, konfliktløsning og det at afstemme med hinanden hele tiden.

Vi møder børnene med positive forventninger, smil og gejst for derigennem at fremme barnets gåpåmod.

Til samling, formiddagsaktiviteter og frokost er børnene er delt op i årgange, hvilket betyder at de fra første dag i Børnehuset Blæsenborg, indgår i et forpligtende fællesskab med dem de skal gå i skole med. Det gør det muligt for os at arbejde med det sociale

fællesskab allerede fra 3 års alderen og dermed skabe et godt fundament for deres senere skolegang sammen.

Både om eftermiddagen og båldag om fredagen er vi sammen hele huset for netop også at styrke de sociale fællesskaber på tværs af årgangene. Det skaber gode muligheder for at iagttage andre børns leg, afkode formelle og uformelle regler og derigennem udvikle deres sociale læring.

Læringsmål:

- At børnene mærker en særlig gruppedynamik i de årgangsopdelte grupper, Krummerne, Småkagerne, Trøflerne og Skolegruppen. At de mærker at de er en del af noget større med et stærkt sammenhold.
- At børnene udvikler sociale handlemuligheder.
- At børnene lytter til hinanden og øver sig i at samarbejde.
- At børnene udviser omsorg, opmærksomhed og hjælpsomhed overfor hinanden.
- At børnene øver sig i at udsætte egne behov og vente på tur.
- At børnene øver sig i at forhandle, indgå kompromisser og konfliktløsning.

Tegn på læring:

- At børnene søger hinanden og frivilligt indgår i sociale fællesskaber.
- At børnene hjælper hinanden.
- At børnene samarbejder om opgaveløsning og udvikling af legen.
- At børnene kan indgå i forskellige gruppesammenhænge.
- At børnene øver sig i at løse konflikter konstruktivt og kan sige til/fra.
- At børnene lytter til hinanden i legen og øver sig i at inddrage andres meninger og ideer.
- At børnene iagttager og afkoder andre børns leg. De spejler sig i hinanden.

Tiltag:

- Vi introducerer børnene til forskellige gruppesammensætninger for at styrke relationsdannelsen børnene imellem.
- Det pædagogiske personale guider og støtter børnene i at indgå i sociale fællesskaber.
- Særligt ved Krummerne er der tematiske forløb med fokus på relationsdannelse og sociale fællesskaber. Dette med fokus på at skabe en interesse i hinanden når man lige er startet i børnehave.
- Det pædagogiske personale er bevidste om hvornår de går foran, ved siden af eller bagved børnene og derigennem understøtte børnenes deltagelse i legefællesskaber.
- Vi støtter op om barnets spontane og frie leg ved at skabe tid og rum til fri leg.
- Vi inddrager periodevis materialet "Fri for mobberi".

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Børnehuset Blæsenborg ligger vi stor vægt på at tilbyde læringsmiljøer der understøtter børnenes kommunikative og sproglige interaktioner. Det kan være alt lige fra den nærværende dialog med fokus på øjenkontakt, turtagning og fælles opmærksomhed til et fælles temaforløb omhandlende et bestemt emne.

Der hvor sproget virkelig gror, er i legen. Legen er en vigtig øvebane for kommunikationen, ordforrådet og sætningsdannelsen. Derfor værner vi meget om legen i Børnehuset Blæsenborg, både i form af rammesætning og aktiv deltagelse men også i den frie spontane børneleg. Personalet er bevidste om vores funktion som sproglige rollemodeller og vores forpligtigelse til at skabe lyst til at kommunikere og samtaler af høj kvalitet.

Læringsmål:

- At børnene får udvidet deres sprogforståelse.
- At børnene får en interesse og glæde i at kommunikere og samtale med andre.
- At børnene lærer at bruge sproget i deres relationer til andre børn.
- At børnene får en bevidsthed om deres kropssprog og dens betydning.

- At børnene øver sig i at bruge sproget i konflikthåndtering.
- At børnene får en lyst til at bruge deres nysgerrighed og opsøge ny viden om emner der optager dem.

Tegn på læring:

- At børnene bruger flere ord i deres hverdag og indgår i længerevarende dialoger med andre børn og voksne.
- At børnene sætter ord på deres tanker, lyster, behov og følelser.
- At børnene giver plads til hinanden når de fortæller, øver sig i at behovsudsætte og lytte.
- At børnene finder bøger frem og "læser" dem enten for sig selv eller hinanden.
- At børnene stiller spørgsmål til emner de er optaget af og derigennem for øget deres viden.

Tiltag:

- Samling hver dag i aldersopdelte grupper. Her kan sproget og aktiviteten målrettes aldersgruppen.
- Vi har bøger i børnehøjde i hele huset. Vi har indgået et samarbejde med syddjurs bibliotek hvor vi får nye bøger målrettet aldersgruppen hver 3. måned.
- "Taleboblen", et rum med fokus på fordybelse i sproglige aktiviteter i mindre grupper.
- Vi støtter og guider børnene i at sætte ord på når det er svært. Vi hjælper dem til at sætte ord på deres oplevelser og handlinger.
- Igennem tematiske pædagogiske aktiviteter, præsenterer vi børnene for både kendte og ukendte temaer og ord og derigennem får det arbejdet ind under huden.
- Det pædagogiske personale er bevidste om deres rolle som sproglige rollemodeller.
- Vi skaber læringsmiljøer der gør det muligt at bruge sit sprog kreativt og fantasifuldt.
- Der er sproggruppe 1 gang ugentlig for børn der har sproglige udfordringer. Der er også fokus på forældreinddragelse.
- Når børnene bliver Trøfler, afholdes et bogvogterkursus af Syddjurs bibliotek.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Kroppen er et sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, læring, viden samt følelsesmæssige og sociale processer. At barnet kender sin egen krop samt dens muligheder og oplever glæde ved at bevæge sig, styrker barnets trivsel samt alsidige og positive udvikling. Vi ser kropsbevidsthed, bevægelse og sanselighed som vigtige faktorer for et godt og sundt børneliv. Derfor har vi i Børnehuset Blæsenborg fokus på at læringsmiljøet i vores dagtilbud, skal sikre og give alle børn, herunder de børn, som har begrænsede erfaringer med krop, sanser og bevægelse, mulighed for at deltage i fællesskaber, aktiviteter og leg, som sikre at børnene får kropslige succesoplevelser, som de anerkendes for. Vi er så privilegerede og heldige, at have skolens idrætssal tæt på, som vi frit må benytte, til bevægelseslege, dans og andre aktivitetsformer. Det pædagogiske personale følger børnenes spontane bevægelsesinitiativer i hverdagen, så børnene får en oplevelse af med- og selvbestemmelse i dagligdagen. Dette styrker barnets selvtillid, indlæringsmuligheder og evne til at koncentrere sig.

Læringsmål:

- At børnene får kendskab til deres krop samt dens funktioner.
- At børnenes selvhjulpenhed udvikles, ift. til påklædning samt toiletbesøg.
- At børnene bliver opmærksomme på samt udvikler kendskab til personlig hygiejne.
- At børnene får kendskab til sunde kostvaner og forskellige smagsoplevelser.
- At styrke børnenes kropsbevidsthed samt kropskoordination.
- At børnene bliver bevidste om kroppens signaler og behov.
- Vi ønsker at stimulere børnenes taktilsans, vestibulærsans samt kinæstesisans.
- At lærer børnene at udforske deres egen krops muligheder og begrænsninger.

Tegn på læring:

- At børnene øver sig i at bruge deres egen krop og føler lyst og glæde ved det.
- At børnene selv kan tage tøj af og på og selv begynder at kan klare toiletbesøg.
- At børnene viser interesse og nysgerrighed over for forskellig madkulturer og tør være madmodig.
- At børnene gør brug af de udfoldelsesmuligheder, der er til stede både alene og socialt i grupper.
- At børnene eksperimenterer samt udfordrer deres egen krop igennem den frie og spontane leg.
- At børnene selv udtrykker og tager initiativ til at dække deres kropsbehov.
- At børnene udforsker deres sanser i hverdagen gennem legen, ved at hoppe, kravle, balancere og gyngede mm.
- At børnene udviser mod til at afprøve kroppens mange muligheder og begrænsninger.

Tiltag:

- Vi vil gennem kreative tiltag og pædagogiskstyrrede lege og aktiviteter stimulerer børnenes motoriske udvikling, med fokus på det enkelte barns grov- og finmotorik.
- Vi støtter og guider børnene i selv at tage tøj af og på, hvor børnene får øvet sig i lynlåse, knapper og hvordan tøjet sidder rarest.
- At de voksne selv er aktive som rollemodeller og derved gør det attraktivt og spændende for børnene at bevæge sig og deltage i fysiske aktiviteter.
- Vi tilbyder børnene legeredskaber og omgivelser, som udfordrer, stimulerer samt styrker børnenes motoriske udvikling med henblik på børnenes kropsbevidsthed, kropskoordination, taktilsans, vestibulær sans og kinæstesisans.
- Vi sikrer at børnene har mulighed for at klatre, kravle, rulle, løbe, hoppe, snurre rundt og gynges båd, hvor de bliver set og blive anerkendt.
- Vi tilbyder i ugens løb forskellige madoplevelser bålmad, frugt, maddag og eftermiddagsmad der giver børnene mulighed for at være madmodige.

Natur, udeliv og science

"Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspejlet mellem menneske, samfund og natur."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Natur, udeliv og science er en stor del af hverdagen i Børnehuset Blæsenborg. I form af vores naturskønne udeareal, med skov nær ved og nyligt etableret bålområde, er der plads og mulighed for forskellige lege og fysisk udfoldelse i uderummet. - kun fantasien sætter grænser. Vi ser natur og udeliv, som værende vigtige faktorer for barnets alsidige trivsel og positive udvikling. Vi har derfor tilrettelagt og planlagt vores hverdag i børnehaven efter disse principper, ved at vi hver dag tilbringer tid ude, da vores legeplads, vores bålområde samt vores store skovareal nær ved, inviterer til fordybelse, undersøgende, fysisk og kreativ leg med naturen i centrum. Udelivet samt naturen stimulerer og giver børnene mulighed for motoriske og sansemæssige oplevelser og udfordringer, som udvikler samt øger børnenes fysiske og psykiske bevidsthed og robusthed.

Ved at bruge naturen som et læringsrum til fordybelse i samspil med engagerede voksne, ser og oplever vi, at børnene udvikler miljøbevidsthed, ansvarlighed og derigennem motiveres børnene til, at eksperimentere og udforske uderummet på egen hånd.

Læringsmål:

- At børnene får kendskab til hvad natur er og indebærer.
- At børnene har mulighed for, at udforske og undersøge naturen, planterne, dyrene og miljøet omkring dem, med deres krop og sanser.
- At børnene får bekendtskab med og præsenteres for de forskellige årstidsaktiviteter. Vi spiser mælkebøtter, vi er kreative med nedfaldsblade, vi kælker og vi følger årstidernes skiften.
- At børnene lærer at bruge naturen som rum for leg, kreativitet og fantasi.
- At børnene får viden om forskellige vejrfænomener.
- At børnene udviser glæde og trives ved at være ude i naturen i al slags vejr.
- At børnene oplever forskellige årstider.
- At børnene lærer at passe på naturen.

Tegn på læring:

- At børnene bliver opmærksomme og bevidste om menneskets påvirkning af naturen
- At børnene fortæller aktivt om planterne, vejret og dyrene, som de tidligere er blevet præsenteret for.
- At børnene bruger naturen som både læringsrum og legerum.
- At børnene er eksperimenterende, nysgerrige og udviser lyst til at være ude.
- At børnene kommer ud i alle årstider og al slags vejr og klæder sig på derefter.
- At børnene gennem ophold i naturen øger deres bevidsthed om egne muligheder samt begrænsninger.
- At børnenes miljøbevidsthed udvikles.

Tiltag:

- Vi afholder samling hver dag, hvor vi snakker med børnene om det som kendetegner måneden, vejret og årstiden.
- Vi inddrager naturen i de planlagte pædagogiske aktiviteter, som børnene møder i hverdagen.
- Vi tager på små ture ud af huset til både strand og skovnære miljøer.
- Vi har relevante materialer såsom lup, glas og bøger til rådighed.
- Vi bruger naturen i madlavning, vi bruger naturen kreativt og vi undersøger naturen sammen.
- Vi sætter navn på planter og dyr som vi møder og oplever i naturen.
- Vi tilbyder børnene naturen som et betydningsfuldt læringsmiljø, for at styrke børnenes trivsel og positive udvikling.
- Vi læser, fortæller og synger om dyr, natur og naturfænomener.

Kultur, æstetik og fællesskab

"Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Børnehuset Blæsenborg mener vi, det er meget centralt, at barnet tilegner sig viden om den danske kultur samt de traditioner, som vi forbinder med vores danske højtider. Gennem vores pædagogiske arbejde med dette tema, vægter vi at børnene får viden om samt kendskab til andre landes kulturer og traditioner. Derigennem får barnet udviklet og dannet sig en interkulturel kompetence og forståelse, som gør at barnet bedre kan sætte sig ind i hvordan verden kan se ud med andres øjne. Børnene kommer med forskellige værdier, traditioner og forskellige kulturelle baggrunde. Ved at tage udgangspunkt i forskellighederne som en grundlæggende værdi, er børnehaven med til, at udvikle børnenes identitet, tolerance og respekt for kulturelle forskelle.

Læringsmål:

- At børnene får et kendskab til forskellige og årstidsbestemte traditioner samt fødselsdage.
- At børnene tilegner sig viden omkring forskellige kulturer.

- At børnene styrkes i kendskabet til, samt anerkendelsen af forskellige familiemønstre og boformer.
- At børnene får kendskab til egne og andres normer, værdier og tilhørsforhold.
- At børnene lærer og får mulighed for at udtrykke sig kreativt i hverdagen.
- At børnenes kulturelle forståelse udvikles gennem sanser via musik, drama, sanglege, fortællinger og ved kreativ udfoldelse med mange forskelle materialer.

Tegn på læring:

- At børnene udviser glæde og begejstring i forhold til de traditioner barnet møder, i forbindelse med højtider og fødselsdage.
- At børnene fortæller, er nysgerrige og gengiver det, som vi har beskæftiget os med.
- At børnene udviser glæde, mod, engagement og nysgerrighed ved at udtrykke sig gennem kreative processer som, musik, sanglege, teater og eventyrfortællinger.
- At børnene har lyst og efterspørger at få legeaftaler derhjemme med de andre børn.
- At børnene udviser omsorg, empati og anerkendelse i fællesskabet samt respektere hinandens forskelligheder.
- At børnene kender forskellige rim, remser og historier.
- At børnene klæder sig ud og påtager sig "teater" roller, som en naturlig del af deres leg.

Tiltag:

- Vi fejrer alle børns fødselsdage og trøflerne har mulighed for at inviterer hjem til fødselsdag. Vi fejrer fastelavn, deltager i julegudstjeneste i kirken, afholder bedsteforældredag, forældrearrangementer.
- I vores pædagogiske arbejde er vi opmærksomme på de kulturelle udtryksformer, normer og værdier, når vi arbejder med de forskellige lærerplanstemaer.
- Vi opmuntrer til fantasi og kreativitet og respekterer det barnet laver.
- Småkagerne tager på "havebesøg" hos børnene, for at det enkelte barn får mulighed for at vise, fortælle og synliggøre, hvor de bor og kommer fra.

- Vi læser i hverdagen og præsenterer børnene for rim og remser.
- Vi giver børnene mulighed for at udtrykke sig gennem det kreative læringsmiljø, både pædagogisk planlagt og spontant. Dette er både med henblik på at tegne, male, lege med modeller-voks, opføre teater, arbejde med eventyr, remser og fortællinger.
- Vi vægter at børnene har adgang til gode materialer, såsom papir, pap, sakse; lim, bøger osv.
- Vi vægter processen fremfor produktet.